

Bijlage 5. Samenvatting lange termijn opdracht Participatie

Aanleiding

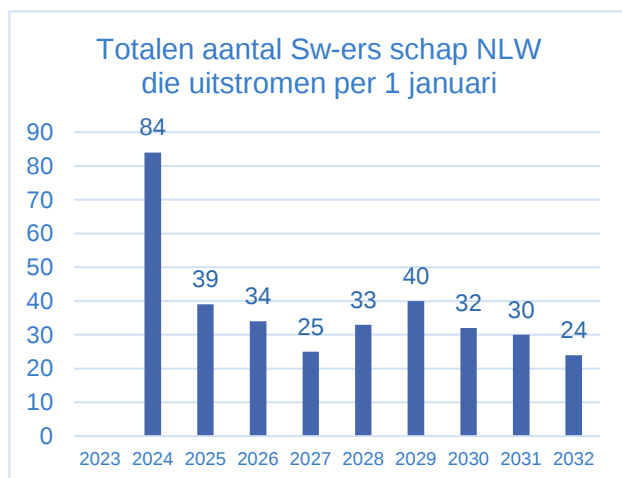
Op woensdag 4 oktober 2023 is tijdens een bestuurlijk overleg tussen schapsgemeenten Venray, Peel en Maas en Horst aan de Maas door het Dagelijks Bestuur van het Werkvoorzieningsschap Noord-Limburg West aan de ambtelijke organisatie van de drie gemeenten, de volgende opdracht gegeven:

Per schapsgemeente:

1. Breng middels een bestandsanalyse in beeld welke doelgroepen op dit moment qua dienstverlening zijn ondergebracht bij de NLW, zowel in het kader van de Wsw als van de Participatiewet. Duid de relevante ontwikkelingen.
2. Breng middels een bestandsanalyse de huidige uitkeringsgerechtigden op basis van de Participatiewet zowel kwalitatief en kwantitatief in beeld.
3. Breng eventueel andere doelgroepen die relevant (kunnen) zijn voor de dienstverlening van de NLW in beeld.

1. Ontwikkeling NLW werkvoorzieningsschap

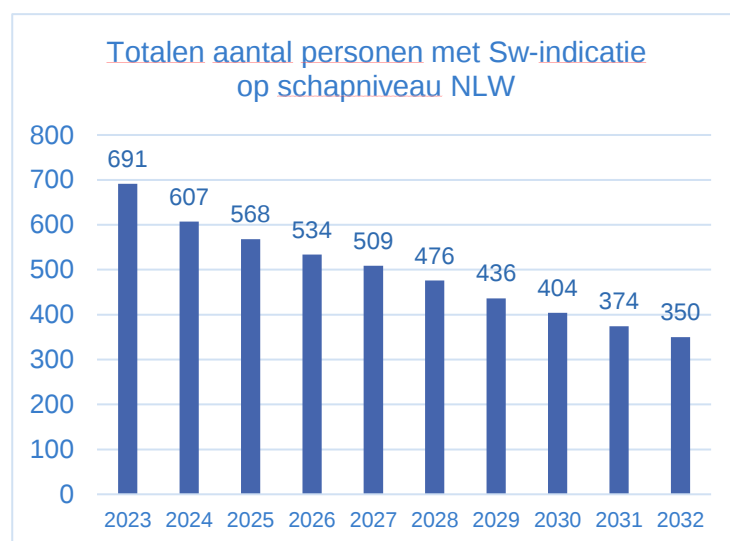
De Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is bedoeld voor mensen die door een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap niet onder normale omstandigheden kunnen werken. Sinds 1 januari 2015 kunnen er geen nieuwe mensen meer instromen in de Wsw. Gemeenten begeleiden mensen met een arbeidsbeperking na 1 januari 2015 op grond van de Participatiewet zoveel mogelijk naar regulier werk. Per 1 januari 2015 is de toegang van de Wsw afgesloten.



Doelgroep Sw-medewerkers

Met de invoering van de Participatiewet is nieuwe instroom in de Sw niet mogelijk (behoudens verhuizingen), echter de gemeente blijft verantwoordelijk voor de Sw-medewerkers. De Wsw-ers hebben een dienstverband bij het Schap. Zij zijn dus in dienst bij het Werkvoorzieningsschap NLW. Zij vallen allen onder de CAO Wsw. De Gemeenschappelijke Regeling is formeel werkgever van het Sw-personeel. De NV is echter materieel werkgever van het Sw-personeel.

In naastgelegen grafiek wordt het meest reële uitstroombestand van Sw-ers bij de NLW geschetst. Voor alle gemeenten geldt dat wanneer we kijken naar 2032, het aantal inwoners met een Sw-indicatie gehalveerd is ten opzichte van 2023. Dit als gevolg van natuurlijk verloop door met name vergrijzing. Concreet werken in 2032 nog 350 Sw-medewerkers vanuit de gemeente Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas bij de NLW.

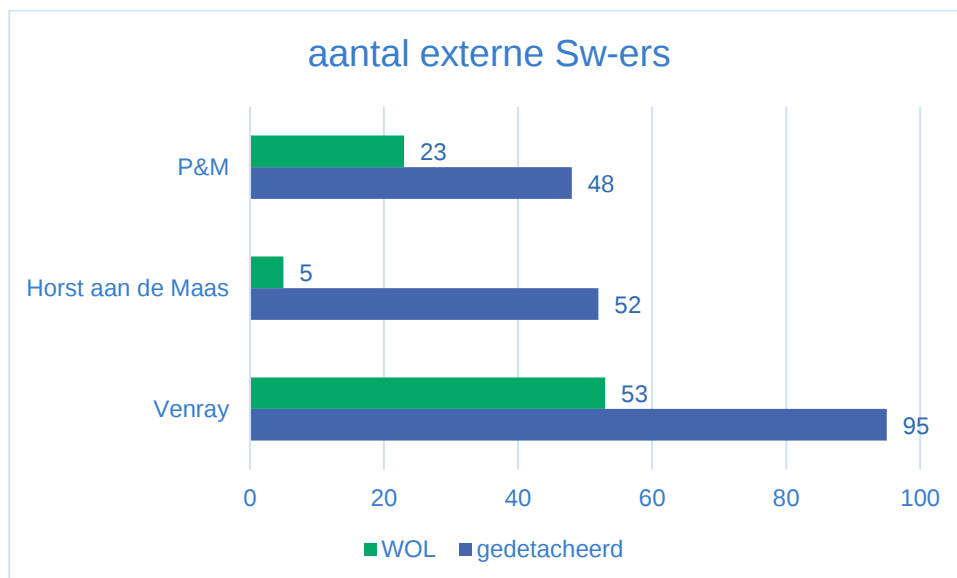


Derhalve worden de kosten van het Sw-personeel bij de NV verantwoord. Het regulier personeel heeft een dienstbetrekking met NLW Groep NV. De lonen en salarissen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eén van de doelstellingen van de NLW is om Sw-medewerkers zo regulier mogelijk aan de slag te helpen. Manieren om dit vanuit de Wsw te doen, zijn werken op locatie, individuele of groepsdetacheringen of begeleid werken.

	Fulltime	Parttime
Horst aan de Maas	59	82
Venray	149	199
P&M	111	90

In bovenstaand tabel wordt geschetst dat er grote verschillen zijn als het gaat om fulltime en parttime werken. Er is geen gemene deler die we kunnen uitlezen op basis van bovenstaande tabel. De gemeente Venray en Horst aan de Maas hebben namelijk meer Sw-medewerkers parttime aan de slag via de NLW dan de gemeente Peel en Maas.



In bovenstaande grafiek wordt geschetst dat er in 2023 een substantieel deel van de Sw-populatie extern aan de slag is. Dit betekent dat niet alle Sw-medewerkers gebruik maken van de interne infrastructuur van de NLW. Voor degenen die extern via werken op locatie (WOL) of via detachering aan de slag zijn, geldt dat deze ook weer intern aan het werk kunnen gaan wanneer de omstandigheden daar toe aanleiding geven. Ook zijn er 23 Sw-medewerkers bij een reguliere werkgever in dienst onder het construct begeleid werken.

Samenvattend beeld van de Wsw

In een tijdsbestek van een kleine 10 jaar zal het Wsw bestand (690) inkrimpen met ongeveer de helft tot circa 350 personen. Hierbij is uitgegaan van het aantal personen wat de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt en het maximum aantal personen wat van Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) gebruik kan maken. Hierbij is nog geen rekening gehouden met andere uitstroomfactoren zoals: vervroegd pensioen (zonder RVU), bereiken maximale ziekte termijn, verhuizing, ontslag, overlijden. Op dit moment (2023) werken 276 personen extern. Extern kan zijn middels een detachering bij een werkgever of op een WOL locatie. Slechts een klein aantal van de 350 personen heeft rechtstreeks een dienstverband bij een reguliere werkgever in

kader van begeleid werken. Totaal voor gemeente Venray, Peel en Maas en Horst aan de Maas zijn dit 23 personen. De huidige en toekomstige infrastructuur van de NLW wordt dus niet gebruikt voor alle Sw-ers omdat er altijd een groep is die via detachering, WOL en begeleid werken daadwerkelijk buiten de structuur werkzaam is bij reguliere bedrijven.

2. NLW dienstverlening voor de Participatiewet

Met de komst van de Participatiewet per januari 2015 begeleiden gemeenten mensen met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk naar regulier werk. Daartoe hebben de gemeenten tal van voorzieningen ter beschikking en ook hun eigen uitvoeringsorganisaties op ingericht. De NLW biedt dienstverlening in het kader van de Participatiewet aan. In dit hoofdstuk schetsen we welke doelgroepen gebruik maken van deze dienstverlening in het kader van de Participatiewet.

Populatie participanten met een NLW-dienstverband

Doelstelling participanten werkzaam bij de NLW (dienstverbanden)

Het doel is altijd gericht op zo regulier mogelijk werken. Indien dit niet tot de mogelijkheden behoort, dan geldt:

- Zo kort mogelijk intern plaatsen;
- Zo lang als noodzakelijk om te onderzoeken wat haalbaar is.

De hulpvragen t.b.v. participanten kunnen gericht zijn op:

- Organisatorische aanpassingen;
- Specifieke (werk)begeleiding;
- Onderzoeksvragen (niet helder hebben wat nodig is).

Denk daarbij concreet aan:

- Activering;
- Opbouw uren, werkritme en structuur;
- Ontwikkelen werk en werknemersvaardigheden;
- Verkrijgen IBA of beschut;
- Inzicht in belastbaarheid.

De volgende trajecten worden ingekocht bij de NLW voor Participanten:

- Voortrajecten / talent plus
- Praktijkroute
- Beschut werken

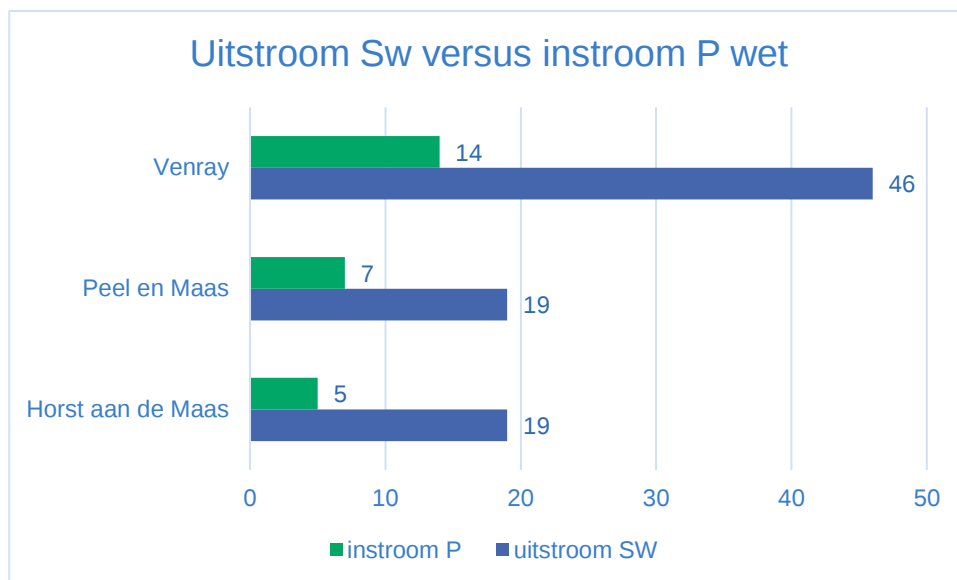
		2023 juli
Bet. gem.	soort dienstverband	Aantal
Horst aan de Maas	1e tijdelijke dienstverband	2
	2e tijdelijke dienstverband	4
	3e Tijdelijke dienstverband	4
	Vast Dienstverband	9
Totaal Horst aan de Maas		19
Peel en Maas	1e tijdelijke dienstverband	3
	2e tijdelijke dienstverband	5
	3e Tijdelijke dienstverband	9
	Vast Dienstverband	19
Totaal Peel en Maas		36
Venray	1e tijdelijke dienstverband	4
	2e tijdelijke dienstverband	7
	3e Tijdelijke dienstverband	10
	Vast Dienstverband	14
Totaal Venray		35
Eindtotaal		90

Samenloop Wsw en instroom Participatie

Met de nieuwe instroom vanuit de Participatiewet kan de daling van de Sw-populatie niet opgevangen worden. Het meest reëel om op te nemen als prognose is:

- Jaarlijkse taakstelling Beschut werk
- Op basis van historie jaarlijkse toename personen met een IBA indicatie

Dat laat het volgende beeld zien (prognose op basis van meetmoment 1 januari 2024).



Hierbij maken wij de uitdrukkelijke opmerkingen dat aan deze grafiek geen rechten ontleend kunnen worden. Er kunnen allerlei factoren zijn waardoor deze prognose in de toekomst een afwijkend beeld laat zien. Bovendien geldt nog steeds de beleidslijn van de schapsgemeenten dat we de inwoners zo regulier als mogelijk plaatsen.

De grafiek laat zien dat de gemeente Peel en Maas de grootste afnemer is van het aantal dienstverbanden voor participanten bij de NLW. Over het algemeen is het totaal aan participanten dat op dit moment gebruik maakt van de dienstverlening NLW veel kleiner dan de populatie Wsw. We zien dat alle gemeenten nog participanten hebben die een derde tijdelijk dienstverband hebben. De doelstelling is dat inwoners zo regulier mogelijk geplaatst worden, daar waar dat niet kan biedt de NLW een plek. Dit betekent dat er bij alle gemeenten nog besluiten moeten worden genomen over het omzetten naar een vast dienstverband.

3. Ontwikkelingen uitkeringsbestand

In dit hoofdstuk beschrijven we de gemeenschappelijke uitgangspunten en conclusies naar aanleiding van de lokale bestandsanalyse.

Alle drie de gemeenten kennen de volgende gemeenschappelijke uitgangspunten:

- Er is sprake van een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden.
- Een substantieel deel van de uitkeringsgerechtigden heeft een parttime dienstverband;
- Het percentage verstrekkingen loonkostensubsidie is in vergelijking met de Divosa Benchmark, hoog te noemen.

- We zien dat er een andere re-integratie aanpak nodig is door:
 - een toename van niet westerse/anderstaligen in de bijstand;
 - toenemende Multi problematiek;
 - hoog percentage ontheffingen van de arbeidsverplichting (Peel en Maas, Venray).

Gemeenten krijgen jaarlijks een "taakstelling" opgelegd om een aantal beschut werkplekken te realiseren. Zie onderstaande tabel met de gemeentelijke taakstelling voor 2023. Hierover ontvangen de gemeente een financiële compensatie om o.a. acquisitie en begeleidingskosten te dekken. De gemeente Horst aan de Maas heeft meer beschut werkplekken gerealiseerd dan de taakstelling 2023. De gemeente Horst aan de Maas financiert dit van hun eigen middelen. De gemeente Peel en Maas heeft de meeste beschutte plekken gerealiseerd in een reguliere omgeving (niet zijnde de NLW). De gemeente Venray heeft tot nu toe de meeste plekken gerealiseerd bij NLW, maar bekijkt net zoals de gemeente Horst aan de Maas en Peel en Maas ook andere mogelijkheden.

Horst aan de Maas	16
Venray	28
P&M	16
Totaal	60

Om een beeld te geven van de huidige inzetbaarheid van de participatiewetklanten kijken we naar het aantal klanten met een ontheffing van de arbeidsverplichting. Bij de gemeente Venray en Peel en Maas zien we in onderstaande tabel dat een groot aantal inwoners met een uitkering ontheven zijn van de arbeidsverplichting.

Horst aan de Maas	41
Venray	194
P&M	169
Totaal	404

De bestandsanalyse laat zien dat we als gemeenten volop aan de slag zijn om inwoners richting (vrijwilligers)werk te helpen. Met al het instrumentarium (loonkostensubsidie, jobcoach etc.) en voorzieningen (participatieplaats, werkervaringsplaats en beschut werken) pakken we de ruimte om samen met de inwoner te bekijken wat nodig is. Een instrument dat bewezen effectief is en veelvuldig wordt ingezet door de gemeenten is loonkostensubsidie. In onderstaande tabel wordt weergegeven bij hoeveel inwoners loonkostensubsidie is ingezet.

Horst aan de Maas	83
Venray	105
P&M	118
Totaal	306

Een recentelijk uitgevoerd onderzoek Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) door Cedris en Divosa (februari 2024) heeft aangetoond dat loonkostensubsidie als instrument vanuit de Participatiewet succesvol ertoe heeft bijgedragen dat significant meer mensen met beperkingen zijn uitgestroomd naar het reguliere bedrijfsleven.

Samenvattend beeld ontwikkeling inwoners

Gemeenten Venray, Peel en Maas en Horst aan de Maas werken vanuit maatwerk en maken daarbij optimaal gebruik van voorzieningen vanuit de Participatiewet. De inwoner staat centraal. We bieden passende ondersteuning die bijdraagt aan gezondheid, eigen kracht en bestaanszekerheid.

De gemeenten kennen verschillende lokale initiatieven zoals Hal 9, participatienetwerk en Onze Loods. Elk initiatief is toegerust op de bredere leefomgeving van inwoners. Niet alleen het onderdeel werk komt aan bod, maar ook sociaal isolement, geldzorgen, gezondheid, opleiding/ontwikkeling en mantelzorg.

4. Gezamenlijke conclusie

Het aantal SW-ers bij de drie gemeenten daalt. Het aantal uitstromende SW-ers kan niet opgevangen worden door nieuwe participatiewet kandidaten. Door tal van voorzieningen – al dan niet georganiseerd met en in de gemeente – zijn alternatieven voor handen. De inwoners die door de gemeenten begeleid worden naar werk, worden veelal zo regulier mogelijk in het bedrijfsleven/gemeenschap geplaatst.

We zien dat de hulpvraag van de inwoner met een bijstandsuitkering complexer is geworden en dat ondersteuning vanuit meerdere leefdomeinen betrokken dienen te worden. Daarnaast is de samenstelling van de gemeentelijke bestanden in de loop der tijd significant veranderd. Bij alle gemeenten is het aantal statushouders substantieel hoog. Wanneer het uitkeringsbestand klein is, vormt de groep statushouders soms wel de helft van het gehele uitkeringsbestand. Dit vergt een andere aanpak. Zorgelijk zijn het aantal vrijstellingen van de arbeidsverplichting (Peel en Maas en Venray). Dit vergt nader onderzoek naar oorzaken en oplossingsrichtingen.